

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ МЕТОДИКА И ОБРАЗОВАНИЕ НА НАСТАВНИЦИ НА ФАКУЛТЕТ ЗА ОБРАЗОВНИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1602-51/5 од 2.4.2025 година донесена на 208. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки, одржана на 2.4.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научните области методика и образование на наставници на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип во следниов состав:

- проф. д-р Кирил Барбареев, редовен професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, наставно-научна област методика и образование на наставници - претседател;
- проф. д-р Снежана Јованова-Митковска, редовен професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, наставно-научна област методика и образование на наставници - член;
- проф. д-р Снежана Мирасчиева, редовен професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, наставно-научна област педагогија и дидактика - член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 14.3.2025 година и во предвидениот рок се пријави:

- д-р Ирена Китанова, вонреден професор на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Проф. д-р Ирена Китанова е родена на 29.9.1981 год. во Штип. Основно и средно образование (гимназија) завршува во родното место.

Во 2000 година се запишува на Педагошки факултет „Гоце Делчев“ во Штип при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Уште од прва година се насочува кон практичната настава и како резултат на тоа е вклучена во проектот „Со читање и пишување до критичко мислење“. Во 2002 година преку проектот „Партнерство и демократија во образованието“, чиј носител е Педагошки факултет во Битола, а Педагошкиот факултет во Штип е партнер, реализира тримесечен студиски престој (од 13 август до 8 ноември 2002 год.) во Малме, Шведска. Во рамките на престојот се стекнува со Сертификат за обучен наставник во мултикултурното образование и Сертификат за завршен почетен курс по шведски јазик. Во учебната 2002/2003 год. се стекнува со диплома за најдобар студент на генерацијата која ја доделува Сојузот на студенти на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје. Дипломира на 12.3.2004 година на Отсекот за одделенска настава како студент на генерацијата со просек 9,71 и се

здобива со звањето дипломиран професор по одделенска настава.

На Педагошкиот факултет во Штип, како помлад асистент (Билтен бр. 858, 1 октомври 2004 год., Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје) е избрана по предметите:

- Методика на наставата по македонски јазик;
- Историја на педагошки идеи (на Отсекот за одделенска настава и на Отсекот за предучилишно воспитување);
- Педагошка практика на Отсекот за одделенска настава;
- Методика на работа со надарени деца.

Со Одлука бр. 0402-176/51 од 15.1.2008 год. на Наставно-научниот совет на Педагошки факултет повторно е избрана во звањето помлад асистент по предметите:

- Методика на наставата по македонски јазик;
- Историја на педагошките идеи;
- Педагошка практика на Отсекот за одделенска настава;
- Семејна педагогија на Отсекот за одделенска настава.

На 5.2.2009 година го брани магистерскиот труд на тема *„Комплексната постапка за усвојување на буква во почетното читање и пишување и нејзино унапредување“* на Педагошкиот факултет во Битола и се стекнува со звање магистер по педагогија во областа на методиката.

Со Одлука бр.2102-62/4 на 14.9.2009 г., Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет ја избира во звањето асистент на предметите:

- Методика на наставата по македонски јазик;
- Методика на воспитна работа на Отсекот за одделенска настава;
- Историја на педагошки идеи;
- Педагошка практика на Отсекот за одделенска настава.

На 26.8.2015 год. на Педагошки факултет при Универзитет „Св. Климент Охридски“ во Битола ја брани докторската дисертација на тема *„Детерминанти на активното слушање и нивните импликации во воспитно-образовниот процес“* и се стекнува со звање доктор на образовни науки од областа на методиката.

Во 2015 година во коавторство со проф. д-р Блаже Китанов издава е-скрипта *„Методика на наставата по македонски јазик за деветгодишно основно образование“* и е-практикум со наслов *„Практикум по методика на наставата по македонски јазик за деветгодишно основно образование“*, достапни во е-библиотека на Универзитетот.

Со Одлука бр. 1602-40/3 од 21.1.2016 година на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки ја избира во звање доцент во наставно-научните области методика и образование на наставници по предметите:

- Методика на наставата по македонски јазик 1 и 2;
- Методика на почетно читање и пишување;
- Методичка интерпретација на текст;
- Методика на јазично подрачје;
- Историја на педагошки идеи;
- Практична настава / Педагошка пракса 1, 2 и 3.

По покана од Педагошки факултет, Универзитет „Неофит Рилски“ - Благоевград, Р Бугарија, во декември 2019 година реализира предавање на тема *„Улогата на активното слушање во образовниот процес“* за студентите

на Педагошки факултет при Универзитет „Неофит Рилски“ во Благоевград, Р Бугарија.

Во 2020 година во рамките на проектот „Enhancing Youth Cooperation and Youth Exchange in the Western Balkan 6“, финансиски поддржан од Европската Унија, е фасилитатор на работна група од 40 студенти на Факултетот за образовни науки.

На седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки одржана на 19 септември 2019 година со Одлука бр. 1602-129/5 е избрана за продекан за настава.

Со Одлука бр. 1602-87/3 од 18.9.2020 година е избрана за наставник во наставно-научно звање вонреден професор од областите методика и образование на наставници по предметите:

- Методичка интерпретација на текст (Одделенска настава и Предучилишно воспитание);
- Практична настава 1, 2, 3 (Одделенска настава);
- Методика на настава по македонски јазик 1и 2 (Одделенска настава);
- Практична настава - интердисциплинарен проект (Одделенска настава);
- Историја на педагошки идеи (Педагогија, Предучилишно воспитание и Историја - наставна насока);
- Методика на јазично подрачје (Педагогија);
- Методичка пракса - јазично подрачје (Педагогија);
- Социо-педагошки аспекти на воспитно-образовната дејност (втор циклус);
- Методика (според Програмата за стручно и професионално усовршување за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка);

предмети:

- Методика на почетно читање и пишување (Одделенска настава)

Во август 2021 година е ангажирана во Стопанска комора на Северна Македонија како дел од тимот сектор Образование, кој низ истражувања спроведени во средното и високото образование прави обид да ја утврди корелацијата помеѓу фирмите на пазарот на трудот и потребите во образованието како дел од средното дуално образование, во двегодишен мандатен период.

Од страна на Државниот испитен центар со Одлука бр. 10-101/1 од 3.2.2021 год. е дел од стручниот тим за изготвување на Предлог-концепција за државна матура, училишна матура и завршен испит во јавното средно образование.

Во 2021 година како дел од проектот „Професионална соработка на наставниците (стручни активи, заедници за учење, менторство и сл.)“, финансиран од страна на Биро за развој на образованието на РС Македонија во реализација на ЦЕС Академија - професионален центар за обуки е обучувач во седум работилници во средни училишта во Општина Штип на тема „Современите концепции на средното образование-новата улога на наставникот и новите стратегии на поучување и учење“, наменета за наставниците во средните училишта.

Во декември 2022 година е назначена за претседател на Комисијата на Литературниот награден конкурс за есеј на тема „Поетските љубови, маки и сонувања по родното место на Ацо Шопов“ во организација на НУ Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“, Штип.

На 28.2.2023 година ја следи обуката на тема „Форми на модернизација во работата со надарени деца“ во Штип, организирана од страна на Здружение на воспитувачи на Македонија.

Во ноември 2024 год., во рамките на проектот „Истражување на потребите на корисниците на библиотеката“ финансиран од страна на Министерството за култура на РС Македонија, реализира обуки за библиотекари од Источниот регион на тема „Креирање прашалници за истражување на потребите на корисниците“.

Проф. д-р Ирена Китанова е активен партиципиент на The European Cooperation in Science and Technology (COST) is an EU-funded programme that enables researchers to set up their interdisciplinary research networks in Europe and beyond. Профил во прилог на линкот: <https://e-services.cost.eu/>.

Општи услови за избор:

- Остварен просек 9,71 од прв циклус на студии и 9,04 од втор циклус на студии;
- Д-р Ирена Китанова докторските студии ги завршува успешно со одбрана на докторската дисертација под наслов „Детерминанти на активното слушање и нивните импликации во воспитно-образовниот процес“ на 26.8.2015 година и се стекна со академски научен степен доктор по образовни науки;
- Претходниот избор е во звање вонреден професор во областите методика и образование на наставници на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип;
- Кандидатката во изборниот период има објавено повеќе рецензирани научни трудови од кои издвојуваме 10 научни трудови во референтни научни публикации:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на издавање
1	Kitanova Irena	The process of reading comprehension and communicating with text as a basis in primary teaching.	International Journal Knowledge, 45.2 (2). pp. 177-180. ISSN 1857-923X https://eprints.ugd.edu.mk/34650/	2021
2	Kitanova Irena	Development and meaning of speech, language and text in language methodology.	International Journal Knowledge, 45.2 (2). pp. 187-192. ISSN 2545-4439 https://eprints.ugd.edu.mk/34651/	2021
3	Kitanova Irena	Resistance management in education-teacher's resistance to the use of electronic boards.	Journal of Educational Sciences Theory and Practice, 17 (2). pp. 78-83. ISSN 1857-8705 https://eprints.ugd.edu.mk/31756/	2022

4	Irena Kitanova	Methodical approach in the language area in the pre-school period.	International Journal Knowledge, 55 (2). pp. 321-324. ISSN 1857-923x https://eprints.ugd.edu.mk/31755/	2022
5	Irena Kitanova, A.Koceva	Dyslexia & language teaching	Palimpsest - International journal for linguistic, literary and cultural research, 7 (14). pp. 223-230. ISSN 2545-3998 https://eprints.ugd.edu.mk/31475/ SCOPUS: https://www.scopus.com/sourceid/21101041414	2022
6	Irena Kitanova	Critical and Research Reading as Part of Reading Comprehension	Mednarodna konferenca EDUvision 2023 »Novi izzivi današnjega časa – priložnosti za vključevanje inovativnih rešitev v izobraževanje 21. stoletja«. pp. 397-402. ISSN 978-961-96514-2-1 https://eprints.ugd.edu.mk/34690/	2023
7	Irena Kitanova, I. Stojanova	Улогата на библиотеката и професионалноста на библиотекарот во наставата/образовани-ето	Трета меѓународна научна конференција на библиотекарите, 39 (1/2). Рр. 180-184. ISSN 2955-2028 https://eprints.ugd.edu.mk/34606/	2023
8	Irena Kitanova, I. Stojanova	Говорот и фактори кои влијаат за совладување на секојдневната комуникација меѓу образовните институции.	Годишен зборник, ФОН, УГД, 12. pp. 97-100. ISSN 1409-9187 https://eprints.ugd.edu.mk/34607/	2023
9	Irena Kitanova	The word of the teacher- a source of knowledge in teaching and strengthening the interactive component	International Journal, Knowledge 63.2 (2). pp. 175-179. ISSN 1857-923X https://eprints.ugd.edu.mk/35275/	2024
10	Irena Kitanova	The Writing Process in Classroom Teaching.	Mednarodna konferenca EDUizziv »Izzivi poučevanja in vrednotenja znanja«. pp. 544-549. ISBN 978-961-96514-6-9 https://eprints.ugd.edu.mk/34963/	2024

- Кандидатката го познава и активно се служи со англискиот јазик;
- Има реализирано плодна високообразовна дејност преку изведување на бројни предавања и вежби, менторства, пишување и објавување научни и стручни трудови, учебник, скрипта, практикум учества во научни конференции и проекти. Ангажирана е во изведување на наставата на студиските програми Одделенска настава, Предучилишно воспитување, Педагогија, како и на студиската програма за Стручно усовршување за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка, како и на насоката Образование на наставници и професионален развој на втор циклус студии.

Посебни услови:

Кандидатката вонреден проф. д-р Ирена Китанова во август 2021 година го започнува ангажманот во Стопанска комора на Северна Македонија, ангажирана како дел од тимот сектор Образование, каде што преку спроведувања на истражувања спроведени во средното и високото образование се утврдува корелацијата помеѓу фирмите на пазарот на трудот и потребите во образованието како дел од дуалното средно образование. Ваквиот ангажман е од времетраење на две години се до август 2023 година.

Од страна на Државниот испитен центар со Одлука бр. 10-101/1 од 3.2.2021 год. е дел од стручниот тим за изготвување на Предлог-концепција за државна матура, училишна матура и завршен испит во јавното средно образование.

Во 2021 година како дел од проектот „Професионална соработка на наставниците (стручни активи, заедници за учење, менторство и сл.)“, финансиран од страна на Биро за развој на образованието на РС Македонија во реализација на ЦЕС Академија професионален центар за обуки е обучувач во седум работилници во средни училишта во Општина Штип на тема „Современите концепции на средно образование-новата улога на наставникот и новите стратегии на поучување и учење“ наменета за наставниците во средните училишта.

Во декември 2022 година е назначена за претседател на Комисијата на Литературниот награден конкурс за есеј на тема „Поетските љубови, маки и сонувања по родното место на Ацо Шопов“ во организација на НУ Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ - Штип.

На 28.2.2023 година ја следи обуката на тема „Форми на модернизација во работата со надарени деца“ во Штип, организирана од страна на Здружение на воспитувачи на Македонија.

Во ноември 2024 год., во рамките на проектот „Истражување на потребите на корисниците на библиотеката“ финансиран од страна на Министерството за култура на РС Македонија, реализира обуки за библиотекари од Источниот регион на тема „Креирање прашалници за истражување на потребите на корисниците“.

Проф. д-р Ирена Китанова е активен партиципиент на The European Cooperation in Science and Technology (COST) is an EU-funded programme that enables researchers to set up their interdisciplinary research networks in Europe and beyond. Профил во прилог на линкот: <https://e-services.cost.eu/>.

Согласно со критериумите за избор во повисоко звање (редовен професор), проф. д-р Ирена Китанова ги има објавено следниве публикации:

1. Методика на наставата по македонски јазик во деветгодишно основно образование (од I до V одделение), проф. д-р Блаже Китанов, доц. д-р Ирена Китанова, е-скрипта, 2015 год.
2. Практикум за наставата по македонски јазик во деветгодишно основно образование, доц. д-р Ирена Китанова, проф. д-р Блаже Китанов, 2015 год.;

3. Историја на педагошки идеи, проф. д-р Ирена Китанова, 2021, е-учебник;

4. Petrova Gj., E., Mirascieva, S., Petrovska, S., Sivevska, D., Kitanova, I., Koseva, D., Josimovska, V., Cackov, O., Stojanov, T. (2020) Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020). Documentation. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип (монографија) <https://eprints.ugd.edu.mk/27320/>

Со Одлука бр. 1602-81/6 од 25.8.2020 година е член на Уредувачки одбор на Монографија по повод 25 години Педагошки факултет/Факултет за образовни науки (1995-2020).

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Кандидатката проф. д-р Ирена Китанова својот професионален пат го започнува на Педагошки факултет „Гоце Делчев“ во Штип, како помлад асистент (Билтен бр. 858, 1 октомври 2004 год., Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје), со што последователно се стекнува со сите предвидени звања, потоа асистент со Одлука бр. 2102-62/4 на 14.9.2009 год. на Наставно-научниот совет на Педагошкиот факултет, доцент со Одлука бр. 1602-40/3 од 21.1.2016 година на Наставно-научниот совет на Факултет за образовни науки, во областите методика и образование на наставници, а со Одлука бр. 1602-87/3 од 18.9.2020 година избрана е во наставно-научно звање вонреден професор од областите методика и образование на наставници.

Во нејзиниот кариерен развој се вбројува и изборот на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки одржана на 19 септември 2019 година со Одлука бр. 1602-129/5 за продекан за настава. Професионалниот и кариерен развој проф. д-р Ирена Китанова го развива и надвор од државата во рамките на две ERAZMUS+ посети и тоа: ERAZMUS Staff Week mobility at South-West University «Neofit Rilski» - Higher Education - Modern Perspectives and Horizons, organized by South-West University «Neofit Rilski» 7-11 November 2022, Blagoevgrad, Bulgaria и ERAZMUS mobility by CES Academy Skopje, at EUROPASS Teacher Academy, “Transforming Education: Integrating AI, AR, VR, and 3D Printing for Effective Learning”, Berlin, Germany, 13-18 May, 2024. Како дел од проектот 2023-1-MK01-KA121-ADU-000127661.

Кандидатката е ангажирана во наставата на прв циклус студии на Факултетот за образовни науки на следниве студиски програми и предмети: Методичка интерпретација на текст (Предучилишно воспитание, Одделенска настава), Практична настава 1, 2, 3 (Одделенска настава), Методика на настава по македонски јазик 1, 2 (Одделенска настава), Практична настава - интердисциплинарен проект (Одделенска настава), Историја на педагошки идеи (Педагогија, Предучилишно воспитание, Историја - наставна насока), Методика на јазично подрачје (Педагогија), Методичка пракса - јазично подрачје (Педагогија), Методика на почетно читање и пишување (Одделенска настава).

Ангажирана е и на втор циклус студии по предметот Социопедагошки аспекти на воспитно-образовната дејност, како и на Програмата за стручно и професионално усовршување за стекнување на педагошко-психолошка и методска подготовка на Факултет за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, по предметот Методика.

Професионалниот однос на вонреден проф. д-р Ирена Китанова се изразува и во оценувањето и менторирањето на дипломски трудови, како член на повеќе комисији за одбрана на дипломски труд, магистерски, докторски, како и специјалистички трудови. Професионалниот ангажман е поширок и го опфаќа и полето изработка на елаборати за студиските програми на Факултетот за образовни науки, како и членување во рецензентски комисији за избор во научни звања.

Професионална посветеност покажува и како претседател на Одборот за соработка и доверба со јавноста на Факултетот за образовни науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, член на Наставно-научниот совет на Факултетот и член на Катедрата по дидактика и методика.

Објавени трудови и учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси до изборот за редовен професор:

1. Kitanova, Irena (2020) Active listening in the educational practice - conditions and problems. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 38.2. pp. 395-399. ISSN 2545-4439 / 1857-923X

2. Kitanova, Irena (2020) How active hearing is necessary in the teaching process. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 38.2. pp. 453-457. ISSN 2545-4439 / 1857-923X

3. Kitanov, V., Kitanova, Irena and Ristova, C., Angelkova, T. (2019) Tourism and student excursions as a part of the educational system. Knowledge - International Journal , 34 (2). pp. 523-527. ISSN 2545 - 4439

4. Kitanova, Irena (2019) Profession teacher as a part of modern society. Седма меѓународна научна конференција „Современото образование условия, предизвикателства и перспективи“ . ISSN ISBN: 978-954-00-0200-2

5. Kitanova Irena, E. P. Gjorgjeva (2019) Teaching methods in analysis of a text in class teaching, Седма меѓународна научна конференција „Современото образование условия, предизвикателства и перспективи“ . ISSN ISBN: 978-954-00-0200-2

6. Kitanova, Irena (2019) Teacher perceptions for using computer and media learning (IKT) in Macedonian language teaching class in primary education. Teacher - International Journal. ISSN 1857 - 8888

7. Koceva, D., Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena (2019) Types of violent behaviors in schools and prevention measures of school violence. In: Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers.

8. Kitanova, Irena (2018) Improving the process of reading for a successful understanding of the read. Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 26.2 (1). pp. 625-629. ISSN 1857-923X

9. Kitanova, Irena (2018) The process of reading and the method of work with text in primary teaching. Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 23.1 (1). pp. 97-101. ISSN 1857-923X

10. Kitanova, Irena and Kitanov, V. (2018) Interaction-communication aspect of active listening in teaching. Современото воспитание и образование-состојби, предизвици и перспективи“, Шеста меѓународна научна конференција, Штип (6). pp. 21-27. ISSN 978-608-244-525-0

11. Kitanova, Irena and Petrova Gjorgjeva, E. (2018) The role of active listening in primary education and teaching. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*. pp. 129-133. ISSN 1857-92
12. Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena, Mirascieva, S., Koceva, D. (2017) The educator as a creativity encourager in children. In: VIII Međunarodna naučno-stručna konferencija „Unapređenje kvalitete života djece i mladih“, 23-25 June 2017, Aranđelovac, Serbia.
13. Kitanova, Irena, Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Koceva, D. (2017) Читањето како потреба и радост. In: *Education at the crossroads-conditions, challenges, solutions and perspective*, 10-11 Nov 2017, Bitola, Macedonia. (In Press)
14. Kitanova, Irena, Petrova Gjorgjeva, E. (2017) Можности на интеркултуралното воспитание. In: Петта научно-стручна трибина „Да се биде учител...“, Факултет за образовни науки, УГД, Штип, 6 Oct 2017, Stip, Macedonia.
15. Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena, Gjorgjev, N. (2017) Asocial behavior and young people in the Republic of Macedonia. *Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers*. ISSN 1857-92
16. Koceva, D., Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena (2017) Образованието на Ромите и неговите слабости. *Зборник на трудови „Современото воспитание и образование - состојби, предизвици и перспективи“*, pp. 164-169. ISSN ISBN: 978-608-244-472-7
17. Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Koceva, D., Kitanova, Irena (2017) Фактори на успешна комуникација на менаџерот во училиштето. *Зборник на трудови „Современото воспитание и образование - состојби, предизвици и перспективи“ - 2017*. ISSN ISBN: 978-608-244-472-7
18. Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Kitanova, Irena and Koceva, D. (2017) Приоритети на современото училиште од воспитен аспект. *Зборник на трудови: Современото воспитание и образование - состојби, предизвици и перспективи - 2017*. ISSN ISBN: 978-608-244-472-7
19. Kitanova, Irena, Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Koceva, D. (2017) Активно слушање во наставата и поучувањето. *Зборник на трудови: Современото воспитание и образование - состојби, предизвици и перспективи - 2017*. ISSN ISBN: 978-608-244-472-7
20. Kitanova, Irena (2017) The impact of interaction on providing conditions for listening in teaching. *Teacher, International Journal of Education*, 13. pp. 18-22. ISSN 1857-8888
21. Koceva, D., Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena (2016) Култура, глобализација, идентитет. *Зборник на трудови, Прва меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ - филологија, култура и образование*. ISSN ISBN 978-608-244-308-9
22. Koceva, D., Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena (2016) Интеркултурните компетенции – предизвик за наставниците во мултикултурните општества. Научно-стручна трибина „Предизвиците и перспективите на учителската професија“, Факултет за образовни науки, Штип. ISSN ISBN: 978-608-244-365-2
23. Mirascieva, S., Petrova Gjorgjeva, E., Koceva, D., Kitanova, Irena (2016) За предизвиците и перспективите на професијата учител. Научно-стручна

трибина „Предизвиците и перспективите на учителската професија“, Факултет за образовни науки, Штип. ISSN ISBN: 978-608-244-365-2

24. Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Kitanova, Irena, Koseva, D. (2016) Современото училиште како организациски систем. Зборник на трудови, Прва меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ - филологија, култура и образование. ISSN ISBN 978-608-244-308-9

25. Kitanova, Irena, Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Koseva, D. (2016) Читање и работата со текст во одделенска настава. Зборник на трудови, Прва меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ - филологија, култура и образование. ISSN ISBN 978-608-244-308-9

26. Mirascieva, S., Koseva, D., Petrova Gjorgjeva, E., Kitanova, Irena (2016) Поврзаноста меѓу образованието, практиката и воспитно-образовните цели во општествен контекст. Зборник на трудови, Прва меѓународна научна конференција „ФИЛКО“ - филологија, култура и образование. ISSN ISBN 978-608-244-308-9

27. Kitanov, B., Kitanova, Irena (2016) Писмата на Антоан де Сент Егзипери до мајка му. Annual Miscellaneous Collection, 6. ISSN 1409-9187

28. Kitanov, B., Kitanova, Irena (2016) Тајната на ружата во Малиот принц на Егзипери. In: First International Scientific Conference FILKO - Philology, Culture and Education, 18-19 March 2016, Stip, Macedonia.

29. Kitanova, Irena, Petrova Gjorgjeva, E., Mirascieva, S., Koseva, D. (2016) Possibilities and forms of work with talented student in elementary school. In: Научно-стручна трибина „Предизвиците и перспективите на учителската професија“, 7 Oct 2016, Stip, Macedonia.

30. Kitanova, Irena (2016) Methodical structure of a lesson for interpretation of a fairy tale. In: International scientific conference: Education in XXI century – conditions and perspectives –, 24-25 Sept 2015, Stip, Macedonia.

31. Kitanova, Irena (2016) Методска структура на час за интерпретација на сказна. In: International scientific conference: Education in XXI century – conditions and perspectives –, 24-25 Sept 2015, Stip, Macedonia.

32. Kitanov, B., Kitanova, Irena (2016) For some symbolist features in “The Little Prince” from Antoine De Sent Exupéry. In: 10th International Balkan Congress on Education and Science «Education and Globalization», 17-19 Sept 2015, Ohrid, Macedonia.

33. Ирена Китанова (2016) Читањето како потреба и радост, Меѓународна научна конференција „Климентовото дело“, зборник.

Објавени трудови и учество на научни, стручни и научно-практични конференции и конгреси во изборниот период 2020-2025

Учество на конференции 2020-2025

1. The 30th international scientific conference under the topic KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS, 16 – 18. 04.2021 in Vrnjacka Banja, Republic of Serbia

2. XXXIX International Scientific Conference THE POWER OF KNOWLEDGE, 16-18.12.2022, Bansko, R Bulgaria

3. International Scientific Conference 75th Anniversary of the Institute of Pedagogy-Educational Challenges and Future Prospects, Ohrid, May, 2022

4. Plenary Lecture at the International Conference EDUvision, November 2023, Ljubljana
5. Меѓународна научна конференција на библиотекари, БЗМ, Охрид, Април, 2023
6. 44th International Scientific Conference KNOWLEDGE WITHOUT BORDERS 29-31.03.2024, Sokobanja, R Serbia
7. Plenary Lecture at the International Conference EDUchallenge, June 2024, Ljubljana.

Список на објавени научни и стручни трудови

Објавени научни и стручни трудови во изборниот период 2020-2025

1. Kitanova, Irena (2021) The process of reading comprehension and communicating with text as a basis in primary teaching. International Journal Knowledge

Во овој труд авторката пишува за толкувањето на литературно дело во триаголникот текст-настава-ученик од перспектива на: наставна цел и задачи, програмска содржина, интерпретативни модели, учебник, карактеристики на наставникот и на когнитивно-искуствените можности на ученикот. Целта на наставата по македонски јазик е учениците да ги совладаат основните закони на јазикот на кој ќе се изразуваат усно и писмено, да запознаваат, искушат и оспособат да разберат одредени литературни дела. Во трето и четврто одделение во програмата предвидена за македонски јазик се воведуваат учениците подлабоко во процесот на читање и разбирање на прочитаното. При толкување на даден текст, аналитичкиот и синтетичкиот метод се користат во поголема мера и треба да се проткаат со решавање на проблемски прашања кои произлегуваат од текстот и искуства преку кои ученикот ќе почне да согледува, открива, истражува, оцени и заклучува со цел да се стимулира љубопитноста, свесната активност и истражувачката активност на ученикот.

2. Kitanova, Irena (2021) Development and meaning of speech, language and text in language methodology. International journal Knowledge, 45.2 (2). pp. 187-192. ISSN 2545-4439

Авторката во овој труд се навраќа на корените на јазикот и неговите почетоци со цел да се разбере суштината на говорењето, јазикот како систем на изразување мисли и средство за разбирање меѓу луѓето. Повеќе од 2.000 години јазикот е предмет на истражување и дискусија, од антички индиски, грчки и римски филозофи до средновековни граматичари и модерни лингвисти од дваесеттиот и дваесет и првиот век. Трудот е анализа на две спротивставени гледишта за настанокот на јазикот.

3. Kitanova, Irena (2022) Resistance management in education-teacher's resistance to the use of electronic boards. Journal of Educational Sciences Theory and Practice, 17 (2). pp. 78-83. ISSN 1857-8705

Во трудот авторката се обидува да го насочи вниманието кон модерниот и иновативен менаџмент во образованието кој првенствено бара целосна посветеност на работата, одговорност и ефикасност во извршувањето на задачите што резултира со успех/ неуспех на менаџерот, особено на карактеристиките на успешен менаџер во училиштето.

4. Kitanova, Irena (2022) Methodical approach in the language area in the pre-school period. *Knowledge*, 55 (2). pp. 321-324. ISSN 1857-923x

Пишувањето, како и читањето, е дел од јазичната област што се изучува во предучилишните установи, вели авторката на овој труд. Според педагогот и истражувач Лозанчиќ, тоа е сложена мисловна активност (составување пораки), но и графомоторна вештина (меморирање на движењата и извршување на потребното движење со прстите и раката). Како најсложената вештина бара внимание, меморија, добро развиени графомоторни вештини, јазик и знаење. Мендес додава дека детето почнува да пишува во градинка, па писменоста што ја доживуваат децата во предучилишните установи е функционална, значајни, автентични и вградени во секојдневните активности. Преку активно ангажирање, истражување и експериментирање, децата почнуваат да формираат концепти за природата и обрасците на пишаниот јазик. Оттука, претпримарното истражување на писменоста ја нагласува улогата на возрасниот (воспитувач) во поттикнувањето на развојот на писменоста на детето и помагање на детето во стекнување на описменување.

5. Kitanova, Irena and Koceva, A. (2022) Dyslexia & language teaching. *Palimpsest - International journal for linguistic, literary and cultural research*, 7 (14). pp. 223-230. ISSN 2545-3998

Детектирањето на одредени тешкотии при изучување на јазикот е предмет на интерес во овој труд. Успешното предавање директно зависи од способноста на наставникот да ги препознава потребите и тешкотиите на учениците и соодветно да ги подучува. Затоа, од суштинско значење е да се биде свесен за опсегот на тешкотии предизвикани од дислексијата во процес на учење на јазикот. Дислексијата како тешкотија во учењето сè уште е во голема мера непризнаена во Македонија и таа едвај се нарекува дел од образовниот процес на кое било ниво. Тука се претставени најчестите проблеми на учениците со дислексија и се предлагаат можни решенија преку најчесто застапените методи во наставата по јазик.

6. Kitanova, Irena and Stojanova, I. (2023) Улогата на библиотеката и професионалноста на библиотекарот во наставата/образованието. Трета меѓународна научна конференција на библиотекари, 39 (1/2). pp. 180-184. ISSN 2955-2028

Овој труд претставува модел на библиотечна ориентација за влезните ученици од сите основни и средни училишта, како и за студентите од високите образовни институции на додипломски студии, користејќи ја Националната установа Универзитетска библиотека „Гоце Делчев“ - Штип како пример. Воспитно-образовните институции и Библиотеката работат заедно за да обезбедат непречена транзиција за учениците и студентите. Во трудот разговараме за улогата на обиколките во библиотеката, библиотечните вежби во образованието фокусирајќи се на соработката помеѓу вклучените оддели, севкупниот одговор на учениците и студентите и придонесот на персоналот во библиотеката. Наодите од студијата сугерираат дека учениците имале корист од активностите во периодот на ориентација, а нашите докази покажуваат дека делумно поради вежбите, повеќе студенти и ученици станале редовни корисници на библиотеката.

7. Kitanova, Irena and Stojanova, I. (2023) Говорот и фактори кои влијаат за совладување на секојдневната комуникација меѓу образовните институции. Годишен зборник, 12. pp. 97-100. ISSN 1409-9187

Говорот произлегува од јазикот и претставува негова звучна реализација. Во јазикот се отсликува говорната личност и тоа во сите јазични структури, бидејќи нејзините особини се огледуваат не само во изговорот на гласовите, изборот на зборовите, користење на обликот, туку и во користењето на сликовитоста, во интонацијата и акцентот. Говорењето е таков облик на остварување на јазикот во кој доминираат звучно-аудитивните елементи и се отстрануваат со помош на говорниот и чујниот механизам. Говорењето секогаш е мултимедијално. Неговите основни елементи се: гласот, гестот, мимиката, комуникативниот канал, реалното време и слушните елементи. Говорењето е примарно, а пишувањето е секундарно, како графичка визуелна слика на насочен говор. Затоа говорот влијае на комуникацијата меѓу образовните институции.

8. Kitanova, Irena (2023) Critical and Research Reading as Part of Reading Comprehension. 13. mednarodna konferenca EDUvision 2023 »Novi izzivi današnjega časa – priložnosti za vključevanje inovativnih rešitev v izobraževanje 21. stoletja«. pp. 397-402. ISSN 978-961-96514-2-1

Трудот ги опфаќа современите тенденции во наставата кои имплицираа нови принципи, содржини, ставови и однесување во наставниот процес. Современото образовни институции треба да создаваат услови во кои ученикот е предмет во воспитно-образовниот процес и неговиот развој треба да биде премин од периферен или случаен фактор кон главна цел и на наставникот и на ученикот. Ученикот треба да чувствува потреба и да биде способен за промена или т.е. да се чувствува мотивиран за своето развој во сложена смисла на зборот. Следствено, наставата по македонски јазик треба да се модернизира и усоврши. Читањето и разбирањето на литературните текстови се смета како еден од најважните и актуелни проблеми во наставниот процес по македонски јазик и за наставниците и за учениците. Бидејќи главната цел на секое читање е разбирање на прочитаното и разбирање на зборовите во семантичкиот систем, јасно е дека развојот на читањето разбирањето како активен обид за разбирање на текстот или т.е. тоа е процес на интеракција помеѓу нови факти и претходно стекнати знаења.

9. Kitanova, Irena (2024) The word of the teacher- a source of knowledge in teaching and strengthening the interactive component. Knowledge International Journal, 63.2 (2). pp. 175-179. ISSN 1857-923X

Свеста за надворешниот свет се смета за најважен извор на знаење уште од време на Френсис Бејкон и Џон А. Комениус. Поради специфичноста на наставниот процес и карактеристиката на психофизичкиот развој на ученикот, почнаа да се појавуваат и други извори на знаење. Пред сè, живиот збор на наставникот, искуството на ученикот, текстот што го користи наставникот за студентите, како и индиректното следење кое денес е овозможено преку широк спектар на наставни средства и помагала. Ваквиот опсег директно или индиректно ја принудува употребата на технологијата во наставата, која свесно или несвесно го потиснува живиот говор на наставникот и со тоа го намалува процесот на интеракција и

комуникација. Голем број истражувања се занимаваат со овој проблем кој полека но сигурно се наметнува и кај нас како општество и за кое би било добро да имаме барем одредена претстава каде сме, каде и како треба да се движиме во иднина.

10. Kitanova, Irena (2024) The Writing Process in Classroom Teaching. Mednarodna konferenca EDUizziv »Izzivi poučevanja in vrednotenja znanja«. pp. 544-549.

Трудот го третира прашањето за писмениот говор и пишувањето како способност во наставата. Имено, процесот на пишување и писмениот говор се исто толку важни колку и усниот или гласниот говор. Постојат мислења дека процесот на пишување е од второстепена важност. Поради овие причини, помалку внимание е посветено на пишувањето, како теоретски така и практично. Во денешно време, психолозите покажуваат одреден интерес за процесот на пишување. Тестовите што биле направени покажале дека, како што вели Лев Виготски, „напишано говорот не е едноставно преведување на гласовниот говор во пишани знаци, ниту совладувањето на писмениот говор е едноставен процес на совладување на техниката на пишување». Процесот на пишување се разликува од гласовниот процес или усмен говор и апстрактно и конкретно. Поради ова велите дека пишувањето, всушност, претставува висок степен на апстрактно размислување. Токму поради апстрактноста, пишувањето е многу потежок процес за ученикот отколку читањето. Според Виготски, пишувањето е апстрактно затоа што, за разлика од усниот говор, лицето на кое му се упатува писмениот говор недостасува, не е присутно, за разлика од усниот говор, што во суштина е разговор. Разликата помеѓу читањето и пишувањето е во тоа читање претставува „трансформација“ на пишаниот код во устен (декодирање на напишаните знаци), а пишувањето е обратен процес - „трансформација“ на гласовните комплекси во одредени графички единици.

Објавени книги до изборниот период

Скрипта/практикум:

1. Методика на наставата по македонски јазик во деветгодишно основно образование (од I до V одделение), проф. д-р Блаже Китанов, доц. д-р Ирена Китанова, е-скрипта, 2015 год.

2. Практикум за наставата по македонски јазик во деветгодишно основно образование, доц. д-р Ирена Китанова, проф. д-р Блаже Китанов, 2015 год.

Објавени книги и монографии во изборниот период 2020-2025

1. Petrova G., E., Mirascieva, Snezana and Petrovska, Sonja and Sivevska, Despina and **Kitanova Irena** and Koceva, Daniela and Josimovska, Verica and Cackov, Oliver and Stojanov, Trajce (2020) Педагошки факултет, Факултет за образовни науки (1995-2020). Documentation. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип (Монографија)

2. Историја на педагошки идеи, проф. д-р Ирена Китанова, 2021, е-учебник.

Објавени стручни и научни трудови во изборниот период (2020-2025)

1. Kitanova, Irena (2021) The process of reading comprehension and communicating with text as a basis in primary teaching. *International Journal Knowledge*, 45.2 (2). pp. 177-180. ISSN 1857-923X
2. Kitanova, Irena (2021) Development and meaning of speech, language and text in language methodology. *International journal Knowledge*, 45.2 (2). pp. 187-192. ISSN 2545-4439
3. Kitanova, Irena (2022) Resistance management in education-teacher's resistance to the use of electronic boards. *Journal of Educational Sciences Theory and Practice*, 17 (2). pp. 78-83. ISSN 1857-8705
4. Kitanova, Irena (2022) Methodical approach in the language area in the pre-school period. *Knowledge*, 55 (2). pp. 321-324. ISSN 1857-923x
5. Kitanova, Irena and Koceva, Ana (2022) Dyslexia & language teaching. *Palimpsest - International journal for linguistic, literary and cultural research*, 7 (14). pp. 223-230. ISSN 2545-3998
6. Kitanova, Irena and Stojanova, I. (2023) Улогата на библиотеката и професионалноста на библиотекарот во наставата/образованието. Трета меѓународна научна конференција на библиотекари, 39 (1/2). pp. 180-184. ISSN 2955-2028
7. Kitanova, Irena and Stojanova, Ivana (2023) Говорот и фактори кои влијаат за совладување на секојдневната комуникација меѓу образовните институции. Годишен зборник, 12. pp. 97-100. ISSN 1409-9187
8. Kitanova, Irena (2023) Critical and Research Reading as Part of Reading Comprehension. 13. mednarodna konferenca EDUvision 2023 »Novi izzivi današnjega časa – priložnosti za vključevanje inovativnih rešitev v izobraževanje 21. stoletja«. pp. 397-402. ISSN 978-961-96514-2-1
9. Kitanova, Irena (2024) The word of the teacher- a source of knowledge in teaching and strengthening the interactive component. *Knowledge International Journal*, 63.2 (2). pp. 175-179. ISSN 1857-923X
10. Kitanova, Irena (2024) The Writing Process in Classroom Teaching. Mednarodna konferenca EDUizziv »Izzivi poučevanja in vrednotenja znanja«. pp. 544-549.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Проф. д-р Ирена Китанова активно партиципира и во стручно-апликативната и организациско-развојна дејност во периодот од 2020 до 2025 г., како член на бројни комисии за изработка и евалуација на дипломски, специјалистички и магистерски трудови, а дава свој придонес и во комисиите за оценка и одбрана на докторски дисертации.

Тимската работа и успешното работење на проф. д-р Ирена Китанова се движи и во доменот на факултетски комисии кои работат на сите полиња од делокругот на работа на Факултетот како: при утврдување на веродостојност на презентирани податоци за користење на принципот на флексибилно работно време на наставниците, при избор на раководни функции, во тековната работа на Наставно-научниот совет како орган на факултетот и на другите организациски единици.

Со Одлука бр. 1603-48/1 од 16.2.2023 година е член на Комисијата за проверка на исполнетост на професионалните стандарди за звање наставник ментор.

Со Одлука бр. 1606-127/3 од 28.9.2023 година е претседател на Одборот за соработка и доверба со јавноста на ФОН при УГД.

Со Одлука бр. 1602-113/5 од 25.11.2024 година е член во Работна група за изработка на елаборати на студиски програми.

Воедно е член и на The European Cooperation in Science and Technology (COST) is an EU-funded programme that enables researchers to set up their interdisciplinary research networks in Europe and beyond. Профил во прилог на линкот: <https://e-services.cost.eu/>

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со член 164 од Законот за високото образование на Република Македонија и членовите 7, 8, 9 и 10 од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип (Универзитетски гласник бр. 43 од 16.9.2019 г.), по деталното разгледување на доставената документација Рецензентската комисија со големо задоволство констатира дека вонреден проф. д-р Ирена Китанова значително го надминува вкупниот предвиден квантум (НО-40 + НИ-118.3 + СА-48) на поени за избор во звањето редовен професор, остварувајќи вкупно 206.3 поени.

Врз основа на анализата и оценката на вкупната наставно-образовна, научноистражувачка и стручно-апликативна и организациско-развојна дејност на кандидатката д-р Ирена Китанова може да се заклучи дека во сите наведени дејности таа постигнала мошне значајни резултати. Во наставно-образовната дејност таа како вонреден професор потврдила дека може да се соочи со предизвикот на ангажирање на повеќе предметни програми. Во научноистражувачката и стручно-апликативната дејност и организациско-развојната дејност се афирмирала како солиден истражувач кој ја совладал методологијата на научното истражување, како од теориски така и од практичен аспект. Анализата на објавените трудови и трудовите презентирани на научно-стручни собири во земјава и во странство покажува дека кандидатката ја насочила својата истражувачка дејност кон сопствено надградување за реализација на наставата која треба да и биде доверена, но едновременно дала свој придонес за афирмација на образовната теорија и пракса и нивно унапредување кај нас.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисија позитивно ја оценува целокупната работа на кандидатката и е на мислење дека таа ги исполнува условите за избор во наставно-научно звање. Затоа, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за образовни науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да му предложиме д-р Ирена Китанова да ја избере во звањето редовен професор за наставно-научните области методика и образование на наставници, а Одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за потврдување.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Кирил Барбареев, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Снежана Јованова-Митковска, редовен професор, член, с.р.

Д-р Снежана Мирасчиева, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во вонреден професор	40				
	ВКУПНО					40
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија	1	10			10
2.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) Ред.бр. на трудови:1,2,3,4,5,9 Поени:11.7/11.7/11.7/11.7/9/11.7=67.5	9/6/3				67.5
3.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Трудови: 6,7, во земјава Поени:2/2 Трудови: 8,10 во странство Поени: 3.9/3.9	2		3		11.8
4.	Пленарно предавање на научен собир			2	6	12
5.	Учество на научен собир со реферат (постер/ усно), концерт во земјава и во странство (1/1,5 и 1,5/2)	2	1,5	5	2	13
6.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти) 2x2	2		3		4
	ВКУПНО					118.3
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјата		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Учебник	1	10			10
2.	Елаборати и експертизи	1	2			2
3.	Член на универзитетски или владини тела	2	5			10
4.	Член на факултетски орган, комисија	13	2			26
	ВКУПНО					48
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					206.3